

1 Timoteo ingante Pabodo cadota ante tänota nänö yewæmonganinta

Timoteo ingante Pabodo yewæmonganampa

¹ Botö Pabodobo ïnömo ïmopa. Itota Codito nänö në da godongaïmo ïmopa. Itota Codito waa pönii nänö ïnö baï mönö adobaï bacæmöimpa, ante pönemompa. Ìnique Itota Codito mönö në pönénongä tönö Wængonguï mönö ïmonte në Ængaingä tönö botö ïmote äna ëñëñömote da godöna godïmo ïmopa. ² Tïmoteo ëñëmi, Bitö acæbiimpa, ante bitö ïmite yewæmömopa. Edæ mönö wede pönënö ante apænebo në ëñenëimi inte bitö Itota Codito quümi badinque näwä botö wëmi baï ïnömi ïmipa. Ìnique botö, Mæmpo Wængonguï tönö Awënë Itota mönö Codito tönö bitö ïmite waadete pönö waa cæda ate bitö gänë entawencæbiimpa, ämopa.

Wadäni wapiticæ näni odömonte apænedö

³ Botö Mäatedöniabæ ïñömö pöninque bitö ïmite, Epeto ïñömö ee ongöe, nanguï antabopa. Mäniñömö wadäni babæ wapiticæ näni odömonte apænedö ante në odömonte apænedönäni ïnänite bitö, Minitö godömenque mäninö ante odömonte apænedämaï iedäni, ante ämi ëñencædänimpa. Mänömaïnö ante do botö änïnö baï ñöwo adodö ante bitö ïmite ämopa. ⁴ Ayæ, Dodäni önonque ante näni tedegaïnö ante pönénämaï quëwëedäni, ante bitö ancæbiimpa. Ayæ adobaï tömënäni wæmæidi

tæiyænäni ante pönéninque, Æmönänidö ingaïnänii, ante ancaa änewëñönäni bitö tömënäni ïnänite, Minitö mäninö ante pönénämäi iedäni, ancæbiimpa. Edæ mäninö näni tedewënö beyæ tömënäni, Æbänö ï, ante nanguï wæætedö wæætë änewëñänipa töö. Wæætë edæ, Wængonguï näni cædö ante wede pönéninque mönö cæquenënö guiquenë tömënäni näni tedewënö beyæ pönömenque cætimpa.

⁵ Mänömaïnö ante änique botö, Tömënäni mïmö iïmaï entawëninque waadete pönencædänimpa, ante ämopa. Edæ mïmö waëmö pönö entawëninque tömënäni Wængonguï ingante wede näni pönënö beyæ waadete pönencædänimpa. Ayæ adobaï nämä apænte adinque wentamö mongænämäi entawënäni inte tömënäni waadete pönencædänimpa. ⁶ Iñämpa pancadäniya mäninö ante ëñëninque Baa ante ñimpö cæte wadæ godinque önonque ante quëwëñänipa. ⁷ Möitee wodi näni wææ yewæmongaïnö ante odömonte apæneïnemönipa, ante né änäni incæ tömënäni näni odömonte apæneyedë quïnö apænedänii, ante ëñënämäi ïnäni töö. Adobaï quiëmë ante apænedinque tömënäni, iïmaï impa, iïmaï impa, ante apænedäni incæte ëñënämäi ïnäni inte apænedänipa.

⁸ Möitee wodi näni wææ yewæmongaïnö ante adinque nöingä cæmö ïnique mäninö tömengä näni wææ angaïnö iñömö waa ante iïmaimpa, ante do ëñëmompa. ⁹ Möitee wodi näni wææ yewæmongaïnö ante Wængonguï wïi né nö cædäni beyæ pönö wææ angacäimpa. Wæætë né ëñënämäi cædäni töönö wadäni mäninö ante ëñënäni incæ né godömenque wënæ wënæ cædäni

tönö tömänäni beyæ pönö wææ angacäimpa, ante do ëñemompa. Ayæ adobaï Wængongui ingante Baa ante në quëwënäni töön wënæ wënæ cädäni beyæ wææ angatimpa. Në tæiyæ waëmö entawënämäi ïnönäni beyæ ayæ adobaï Wængongui ingante në badete todönäni beyæ wææ angatimpa. Mæmpocä ingante wääänä ïnante në wænönäni beyæ ayæ adobaï waocä ingante në püinte wænönäni beyæ wææ angatimpa. ¹⁰ Nänöogængä ïnämäi ïñongante në towënäni beyæ ayæ adobaï onguïñænäni näna onguïñæncaya guëa towënäni beyæ wææ angatimpa. Në cæte quëwengä bacæcäimpa, ante waocä ingante në godonte ænäni beyæ ayæ adobaï në babæ änäni beyæ wææ angatimpa. Wadäni ïnänite, Nö ämönipa ëñeedäni, ante në babæ änewënäni beyæ ayæ adobaï nö odömonte apænedö incæ në wadö ante cädäni beyæ wææ angatimpa. Mäninäni tömänäni ëñencædänimpa, ante Wængongui mäninö ante pönö wææ angacäimpa, ante ëñemompa.

¹¹ Edæ Wængongui ñäö apäite ëmongampa, ante odömonte apænecæbiimpa, ante tömengä në waa ïnongä inte edæ tömengä watapæ nänö apænedö ante pönongä æntabopa. Ayæ nö nänö odömonte apænedö ante Wængongui nänö pönö angainö ante adodö änö impa.

Wængongui waadete nänö pönö cædö ante

¹² Itota Codito mönö Awënë pönö cæcä beyænque botö tæï ëwocabo batabopa. Tömengä ïñömö botö ïmote waa adinque, Bitö në pönëmi inte cöwë ædæmö cæbi ïmipa. ïnique bitö botö beyæ wadäni ïnänite në cæbi bacæbiimpa, ante

pönö cægacäimpa. Mänömaï beyæ botö tömengä ingante waa ate pönente apænebopa. ¹³ Botö wéenëñedë Itota Codito ingante në godö babæ ante änewengaïmo ïmopa. Tömengä ingante në pönënäni ïnänite wénæ wénæ cæquïmo, ante në togænömo inte botö në piïnte quëwengaïmo ïmopa. Incæte botö në pönënämaï ïnömo inte, Quïnö cæquïï, ante eñenämaï inte cæbo adinque Wængongui, Quëwencæbiimpa, ante pönö waadete waa cægacäimpa. ¹⁴ Mönö Awënë botö ïmo nanguï waadete pönö cæcä adinque botö Itota Codito nempo quëwéninque në wede pönëmo badinque në waadete pönëmo bagaboimpa.

¹⁵ ïimaï ante nö poni näni änö näwangä ante impa, ante ämo eñëmaïmïnipa. Itota Codito ïñömö, Wénæ wénæ cæmïni ïmïnite æmo beyænque quëwenguïmïni, ante inguipoga wææ pongacäimpa. Tömengä mänömaï cæcä incæte wadäni wénæ wénæ cædäni ïñönäni botö tömëmoque godömenque wénæ wénæ në cægaïmo ïmopa. ¹⁶ Mänömaï beyænque tömëmoque godömenque wénæ wénæ cægaïmo ïñömote Itota Codito pönö waadete angä beyænque quëwengaboimpa. Wéenëñedë botö baï në wénæ wénæ cægaïnäni ïnänite adinque Itota Codito, Botö weca cöwë wantæpiyæ näni quëwenguinque pancadäniya botö ïmote pönenguïnäni ïnänipa, ante do eñengacäimpa. ïnique tömengä, Botö në waadete cædinque ee abo ïmopa, ante tömënäni ïnänite odömoncæte ante cædinque tömengä botö Pabodobo ïmote mänömaï pönö waadete waa cægacäimpa.

¹⁷ Mönö Wængongui ïñömö cöwë wænämaï në

quëwengaingä ïnongä inte tömengä iincayæ ate adobaï cöwë wænämaï inte Awënë Odeye ïnongä ingampa. Tömengä awämö iñömö quëwënongä iñongante mönö waocabo tömengä ingante ædö cæte aquïi. Tömengä wæætë tömää në ëñengaingä ïnongä ingampa. ïnique tömengä adocanque Wængongui ïnongä iñongante mönö tömengä ingante cöwë waa aquïmö anguënë. Tömengä ingante, Bitö ñäö baï èmomi ïnömi ïmpa, ante apænedinqe mönö ñïne cædämaï inte cöwë wat-apæ angæimpa. Cöwë ïimaï babaimpa, ante Amëë, ämopa.

18 Timoteo, botö wëmi ëñëmi. Në pönänäni wëenëñedë Wængongui beyæ apænedinqe bitö imitedö ante näni angaïnö baï adobaïnö ante apænedinqe botö ïimaï ämopa. Edæ tömänäni näni angaïnö ante ëñente cædinque bitö tontadoidi näni cæbaï adobaï bitö cæquënënö ante guiñänämaï inte wæætë tæï ëwocate nanguï cæcæbiimpa. **19** Wængongui ingante cöwë wede pönente incæbiimpa. Adobaï mïmö entawëmi inte nämä apænte pönäninque wentamö mongænämaï inte bitö cöwë quëwencæbiimpa. Edæ mïni pönencabo iñomïnite pancadäniya nämä apænte änämaï ïnäni inte Codito ingante näni pönäninö ante dobæ ñimpo cæte wadæ godänimpa. **20** ïmëneo tönö Adecantodo adobaï Wængongui ingante ñimpo cædinque wadæ godatapa. ïnique, Tömëna, Wængongui ingante mönö wënæ wënæ ante babæ änämaï ingæimpa, ante ëñencædaimpa, ante cædinque tömëna ïnate Tatäna nempo pædæ godontabopa.

2

Wængongui ingante mönö ümaï apænecæimpa

¹ Mëni pönencabo iñöminite botö täno ümaï ämopa. Wængongui ingante mënì apæneyedë quiuemë mënì æinénö ante apænecæminimpa. Tömengä ingante waa ate pönente apænedinqüe waodäni tömänäni beyæ ante apænecæminimpa ämopa. ² Awënë odehyeidi incæ pönömenque awënëidi tömänäni incæ mönö imonte waa aayönäni mönö piyænë cæte quëwengæimpa, ante cædinque mënítö tömänäni beyæ ante Wængongui ingante apænecæminimpa. Edæ Wængongui ingante mönö cæquenénö ante ayæ waodäni iñänite mönö cæquenénö ante mönö waa cæte quëwencæmöimpa, ante Wængongui ingante awënëidi beyæ ante apænecæminimpa. ³ Mänömaïnö ante mönö apænedö iñömö waa impa. Wængongui mönö imonte në Ængäingä iñongä inte mäninö mönö apænedö ante waa acampa. ⁴ Waodäni tömänäni näwangä botö angainö ante eñencædänimpa, ante Wængongui pönö ængä beyænque quëwencædänimpa, ante në waa cæinénongä ingampa.

⁵ Edæ adocanque Wængongui iñongä ingacäimpa. Tömengä waodäni iñänite adinque, Wadäni baï iñänipa, ante nänénë quëwengacäimpa. Iñinque Itota Codito në Waocä eñagaingä inte tæcæguedë adocanque në pongä inte, Waodäni Wængongui guiidänäni badinque adoyömö bee tente godongämæ quëwencædänimpa, ante pönö cægacäimpa. ⁶ Tömengä iñömö mönö imonte ante godonte æncæte ante cædinque nämä wepæ incæ

godoncæte ante nē pongä ingacäimpa. Wængonguü, ūönæ, ante nänö angaïönæ incæ iinque bayonte mäninö Codito nänö cægaïnö ante, Nö impa, ante tömänäni ïnänite nē odömongä ingacäimpa.

7 Mäninö ante bitö nē apænebi bacæbiimpa, ante Wængonguü botö imote angä eñeninqe botö tömengä nänö nē da godömo batabopa, ante näwangä ämopa. Edæ babæ änämaï ïmopa. Ayæ näwangä mönö pönénö ante Wængonguü, Wadäni oodeoidi ïnämaï ïnäni adobaï pönencædänimpa, ante cædinque botö imote angä eñeninqe botö tömengä nänö nē odömonte apænedömo ïmopa.

8 Wayömö wayömö godongämæ mïni pönencabo ongonte mïnitö onguüñæmïni iñömö nē püñämaï ïmïni inte Wængonguü ingante apænemïni adinque botö waa tobaïmopa. Wadäni ïnänite nē püinte wæætedö wæætë änämaï inte wæætë tæiyæ waëmö entawëmïni inte Wængonguü ingante pædæ æmpote apænecæmïnimpa, ante ainëmopa.

9 Ayæ onquiyæmïni iñömö waëmö weocoo mongæmïni incæte mïnitö, Botö waëmö weocoo mongæmo adinque wadäni botö imote waa acædänimpa, ante änämaï inte nämä baö ante guüñëñate pönéninqe weocoo ædæmö wëñate mongæncæmïnimpa. Mïnitö ocaguü que que cæmïni incæte oodo badöi tönö pededamö näni ämö wente cædämaï incæmïnimpa. Waëmoncoo näni nanguü godonte æninc oo näni waa acco ante mïnitö mongænämaï incæmïnimpa. **10** Wæætë edæ Wængonguü ingante, Bitö Wængonguü Awënë ïmidö anguënë, ante nē watapæ apænemïni ïmïni iinque mïnitö mïni apænei baï cædinque mïni waa cæquenënö ante pönencæmïnimpa.

Mänömaïnö ante pönente quëwencæmïnimpa, ante adobaï aïnëmopa. ¹¹ Wadäni apæneyönäni mïnitö onquiyæmïni tededämaï inte ëamonca ongonte ëñencæmïnimpa. Ayæ në ämöni möni änö ante ëñeninque wadö pönënämaï inte do ëñente cæcæmïnimpa, ämopa.

¹² Godongämæ mïni pönencabo weca ongonte mïnitö onquiyæmïni iñömö odömonte apænedämaï incæmïnimpa, ante botö wææ ämopa. Ayæ adobaï onguïñæmïni ïmïnite onquiyæmïni iñömö, ïimaï cædäni, ante änämaï incæmïnimpa, ante wææ ämopa. Wæætë tededämaï ëñencæmïnimpa.

¹³ Wængonguï edæ onguïñængä Adäö ingante tåno badöninque ayæ onquiyængä Eba ingante badongacäimpa. ¹⁴ Ayæ Tatäna wii Adäö ingante wapiticæ mäocä oda cægacäi. Wæætë Eba ingante æpiticæmë mäocä oda cædinque do wënæ wënæ cæcä bagacäimpa. ¹⁵ Incæte onquiyænäni Wængonguï ingante godömenque pönëninque cöwë waadete pönënäni iñönäni inte në nö pönente tæiyæ waëmö entawënäni iñinque tömënäni wëñænäni iñänite mäñönänite Wængonguï wææ aacä beyænque quëwencædänimpa, ämopa.

3

Godongämæ mönö pönencabo iñömonte në aadäni

¹ ïmaï ante näni änö nö pönü ante impa. Godongämæ mönö pönencabo iñömonte, Aacæboimpa, ante në angä iñömö tömengä waa cæquïnö ante pönü cænengä ingampa. ² Incæte wadäni, Wënæ wënæ cæcä ingampa, ante änämaï incædänimpa, ante cædinque në aacä

wæætë waa quëwenguënengä ingampa. Edæ tömengä nänöogænä adodanque në manguïwengä incæcäimpa. Tömengä töö pönente nö quëwengä incæcäimpa. Nöinö cæcæimpä, ante pönéninque nämä wææ ante në cæcä incæcäimpa. Waodäni botö ïmote waa acædänimpa, ante cædinque waa quëwencæcäimpa. Waodäni ïnänite, Botö oncönë pö cæedäni, ante cöwë në watapæ angä incæcäimpa. Ayæ tömengä në waa odömonte apænecä incæcäimpa. ³ Në aacä tñ nämæ bete beyæ quidi quidi dowænämaï quëwenguënengä ingampa. Wacä ingä do piïnte cædämäï ïnongä inte wæætë ædæmö cæcä inte quëwencæcäimpa. Tömengä piyænë cæcä incæcäimpa. Tömengä godonte näni æinta ante waadete pönente wædämäï incæcäimpa ämopa.

⁴ Në aacä tönö godongämæ quëwënäni ïnänite tömengä waa aaquënengä ingampa. Tömengä wëñænäni ïnänite ædæmö aacä beyæ tömënäni wæætë tömengä ingante waa adinque tömengä nänö änö ante ëñente cæte quëwencædänimpa. ⁵ Edæ në aacä tönö godongämæ quëwënäni ïnänite tömengä wii waa aacä ïnique Codito ingante godongämæ mönö pönencabo ïñomonte ædö cæte waa aacä inguingää.

⁶ Itota Codito ingante ñöwo tæcæ pönëningä wii në aacä baquënengä ingampa. Edæ mänömaï ïnongä ïñongante münitö, Në aabi ïmipa, ämïni ïnique tömengä nämä incæ, Adoboque waa cæbo ïmopa, ante pönengä ïmaingampa. Wënæ awënë mänömaï pönengä beyænque Wængongü tömengä ingante apænte nänö panguïnö baï në aacä ingante adobaï apænte päämaingampa. ⁷ Ayæ adobaï

Itota Codito ingante nē pönënämaï ïnäni nē aacä ingante adinque, Tömengä nē waa cæcä ingampa, ante acædänimpa, ante cædinque tömengä waa quëwenguënengä ingampa. Tömengä waa cædämäï ingä adinque tömënäni wæætë, Tömengä wënæ wënæ cæcä ingampa, ante pii'mainänipa. Tömengä waa cædämäï ingä pii'näni ïnique wënæ awënë iñömö, Tömengä oda cæcæcäimpa, ante godö cæcä ate tömengä do wënæ wënæ cæcä babaingampa.

Mönö pönencabo tönö godongämæ nē cædäni

8 Mönö pönencabo tönö godongämæ nē cædäni iñömö adobaï, Mönö eyepæ cæte quëwämö ïnique wadäni mönö imonte waa acædänimpa, ante cædinque waa quëwenguënënäni ïnänipa. Nē cædäni nämä näni änö baï ante nö cæcædänimpa. Tömënäni yowepæ wædænque tū nämæ biñömæ näni ämæ wii nanguü becædänimpa. Babæ cæmöni incæte godonte näni æinta cöwë godömenque æncæmönimpa, ante wadäni näni pönëwënonque ante iñäni wæætë mäninö ante pönënämaï incædänimpa. **9** Edæ nämä apænte pönënique wentamö mongænämaï entawënäni inte tömënäni Wængonguü näno wë wodonte angainö ante tæcæ ëñenique tömënäni, Nö poni mönö pönënö impa, ante cöwë wede pönenguënënäni ïnänipa. **10** Ayæ mäninäni ïnänite mïnitö, Quïnö cæmïni ïmïnii, ante ëñencæte ante cöwä acæmïnimpa. Ayomïni tömënäni cöwë waa cæte quëwënäni adinque mïnitö wæætë tömënäni ïnänite, Mïnitö mönö pönencabo tönö godongämæ nē cæmïni bacæmïnimpa, ante ämïni bacædänimpa.

11 Tömänäni näñoogæidi ïnänite wadäni waa acædänimpa, ante cædinque adobai eyepæ cæte waa quëwenguënänäni ïnänipa. Mänänäni iñömö wadäni ïnänitedö ante babæ änämäi incædänimpa. Wæætë adodäni cöwë töö pönente nö quëwënäni incædänimpa. Tömänäni cöwë pönëninque, Iïmaï cæcæmönimpa, ante näni änönö bai ædæmö cæcædänimpa. **12** Mönö pönencabo tönö godongämæ né cæcä iñömö tömengä näñoogænnä adodanque né manguïwengä incæcäimpa. Tömengä wëñäenäni ïnänite ayæ tömengä tönö godongämæ quëwënäni ïnänite tömengä né waa aaquënengä ingampa. **13** Mönö pönencabo tönö godongämæ né cædäni iñömö, Né waa cædänäni ïnänipa, ante adinque mönö tömänäni ïnänite waa ämompa. Ayæ mänömai waa cædänäni inte mänänäni, Itota Codito ingante pönëedäni, ante guïñenämaï apænecædänimpa.

Wë wodonte näni angainö edonque pöni batimpa, ante

14 Quingæ bitö weca acæ poncæboimpa, ante pönëmo incæte botö, Iïmaï cæe, ante bitö ïmite yewæmömopa. **15** Botö wæætë wii quingæ pömo ïnique bitö, Mönö Wængongui tönö godongämæ quëwencabo iñömö inte mönö æbänö cæquüi, ante bitö ëñencæbiimpa, ante yewæmömopa. Edæ Wængongui né Quëwengaingä quïmö iñömö inte mönö Codito ingante godongämæ mönö pönencabo iñömö mönö cobacadewæ tæi ongö bai tömengä nö nänö angainö ante ñimpo cædämäi inte wæætë wææ cæmö ïmomba. **16** Iïmaï ante nö pöni impa. Wængongui ayongä mönö æbänö waa

cæte quëwenguïï, ante Wængonguï wë wodonte nö nänö angaïnö incæ ñöwoyedë edonque poni mönö èñenö iñömö waa poni impa. ïimaï impa.

Wængonguï inguipoga iñömö ponte èñadinque
Waocä bacä agadänimpa.

Tömengä ingantedö ante Wængonguï Önöwoca,
Mäningä waëmö quëwënongä ingampa,
angacäimpa.

Tömengä ingante Wængonguï anquedoidi do
agadänimpa.

Wabæca wabæca näni quëwencabo ïnänite Itota
nänö cægaïnö ante apænegatimpa.

Tömämæ quëwënäni pancadäniya tömengä ingante
pönente bagadänimpa.

Ayæ tömengä ñääö baï èmöninque öönædë iñömö
ocæ èmænte gogacäimpa.

Mänömaïnö ante näni ämotamïni änö baï impa.

4

*Në pönënäni pancadäniya wadæ goquiñäni
ïnänipa, ante*

¹ Wængonguï Önöwoca ïimaï ante edonque poni apænecampa. ïnque ïlonæidi bayonte Codito ingante né pönënäni incæ pancadäniya ñimpo cæte tömengä ingante pönënämaï bacædänimpa. ïnque önöwocaidi incæ né, Wapiticæ oda cæcædänimpa, ante né wënæ wënæ cædönäni müñæ tee empo gocædänimpa. Goyönäni wënæidi näni odömonte apænewënö èñente cæquïnäni ïnänipa. ² Në babæ änäni né wadö tedete wadö cædäni iñömö tömënäni mäninö wënæidi näni odömonte apænewënö ante né odömonte apænedäni ïnänipa. ïnäni

guiquënë tömënäni nämä näni apænte pönënö ante ömætawënäni inte wënæ wënæ näni cædinö ante wædämäi quëwënänipa. ³ Mäninäni iñömö waodäni ïnänite wææ änique, Minitö, Botö nänöogængä, ante onquiyængä ingante mönämäi iedäni, änänipa. Ayæ adobai mönö waa cænguï adinque pancaa ante, Cænämäi iedäni, ante wææ änänipa. Iñæmpa Wængonguï edæ tömää cænguï badongacäimpa. Tömengä, Botö imote waa ate pönente apænedinque né pönënäni iñömö botö nö angaïnö ante eñenönäni inte cænguï ænte cæncædänimpa, angampa.

⁴ Edæ Wængonguï nänö badongaincoo tömancoo waa poni i iñonte mönö Wængonguï ingante waa ate pönente apænedinque tömää cænguï æmö ïnique pancaa ante ædö cæte Baa ante ænämäi ingui. ⁵ Iñæmpa Wængonguï nänö angaïnö beyænque ayæ tömengä ingante waa ate pönente apænemö beyænque tömää cænguï iñömö tæiyæ waëmö cænguï bapa.

Itota Codito ingante né waa cæcä

⁶ Bitö godongämæ mïni pönencabo iñömïnite bitö mäninö botö änö eñenique bitö tönïñadäni ïnänite wæætë odömömi ïnique Itota Codito beyæ né waa cæquimi incæbiimpa. Ayæ Wængonguï nänö angaïnö ante mönö pönënö ante eñente quëwënique bitö waa mönö odömonte apænedö ante né eñente cædïmi inte edæ tömo cænte baï né nö cæbi incæbiimpa.

⁷ Babæidi baï né tedewënäni ïnänite eñenämäi inte bitö onquiyænäni picænäni incæ önonquedö ante näni tedewënïnö ante eñenämäi incæbiimpa.

Wæætë, Wængonguï ayongä mönö waa cæte quëwencæte ante cædinque bitö iñömö tæï ëwocabo badinque cæcæboimpa, ante godömenque godömenque cæcæbiimpa. ⁸ Mönö baö tææmö bacæimpa, ante cædinque mönö ñimpö cædämäi inte adodö adodö cæmompa. Märiñonque ante mönö cædö guiquenë wædænque waa impa. Wæætë Wængonguï ayongä mönö waa cæte quëwëmö iñinque mönö ñöwoyedë waa quëwëninque adobaï iñcayæ ate waa quëwenguïmö incæmöimpa. Iñinque mäninö ante mönö cæquinö iñömö tömää beyæ nö waa pöni iñinque, Mönö tæï ëwocaquïmö, ante cædinque mönö ñimpö cædämäi inte adodö adodö cæcæimpa.

⁹ Mänömaïnö ante nö pöni näni änö näwangä ante impa, ante ämo ëñëmaïmïnipa. ¹⁰ Mänömaï beyæ tæï piñæninque nanguï cæmö ïmompa. Edæ, Wængonguï në Quëwengaingä beyænque mönö wat-apæ quëwengæimpa, ante pönengaïmö ïmompa. Tömengä iñömö mönö waocabo tömämö ïmonte, Quëwenguïmïni, ante në ÆEngaingä incæ tömengä ingante në pönëmö iñomonte nö ængä beyænque mönö quëwengæimpa.

¹¹ Mäninö botö änö ante bitö tömënäni iñänite, ïimaï cæedäni, ante odömonte apænecæbiimpa, ämopa. ¹² Bitö wii picæmi incæte æcämenque iñongante bitö, Botö ïmote piñte adämäi incæcäimpa, ante pönente quëwencæbiimpa. Wæætë edæ bitö Wængonguï ingante në pönënäni beyæ ante, Botö cæbaï tömënäni adobaï cæcædänimpa, ante ïimaï cæcæbiimpa. Apænebi incæ waa cæte quëwëmi incæ waadete pönëmi

incæ wede pönëmi ïmi incæ nö pönente waa cæbi incæ bitö, Botö baï bacædänimpa, ante cædinque bitö cædö ante odömömi adinque tömënäni adobaï cæcædänimpa. ¹³ Botö pönämäi inguinganca bitö ongöñömö iñömö Wængongü angä eñente näni yewæmongainö adinque adodö ante ædämö apænebi eñencædänimpa. Ayæ Wængongü ingantedö ante apænebi inte odömonte apænebi eñencædänimpa. Mäninonque cæte ongoncæbiimpa. ¹⁴ Mïni pönencabo iñömïnite nö aadäni näni Picæncabo iñömö bitonga gampo cædinque Wængongü beyæ apænedinque bitö ïmite, Bitö nö aabi badinque nö odömonte apænebi bacæbiimpa, ante pönö apænedänitapa. Iñinque bitö do nö aabi badinque nö odömonte apænebi bagaïmi inte godömenque godömenque cæcæbiimpa.

¹⁵ Edæ waodäni tömänäni bitö æbänö godömenque waa cæbi ïmi adinque eñencædänimpa, ante cædinque bitö mäninonque ante pönënique godömenque godömenque cæcæbiimpa. ¹⁶ Bitö quëwënö ante, Æbänö quëwëmoo, ante nämä wææ aacæbiimpa. Ayæ bitö odömonte apænedö ante, Botö nö pönënique odömonte apænecæboimpa, ante wææ cæcæbiimpa. Edæ mänömaï cæte wæntædämaï inte cöwë cæcæbiimpa. Bitö mänömaï cæbi iñinque tömëmi nämä incæ wantæpiyæ quëwencæbiimpa. Bitö odömonte apæneyömi nö eñenäni iñömö adobaï bitö cædö beyænque wantæpiyæ quëwencædänimpa.

5

Në pönënäni iñänite æbänö cæcæbiimpa, ante

¹ Onguiñængä picængä wënæ wënæ cæcä incæte tömengä ingante pünte änämaï incæbiimpa. Wæætë tömëmi mæmpocä ingante ante baï tömengä ingante waadete ämi eñencæcäimpa. Edënänäni iñömö tömëmi biwiidi iñänite ante baï tömënäni iñänite waadete ämi eñencædänimpa.

² Onquiyænäni picænäni iñömö tömëmi wääñä iñante ante baï bitö tömënäni iñänite adobaï waadete ämi eñencædänimpa. Ayæ baqedäni iñömö tömëmi biwinqueidi iñänite ante baï tömënäni iñänite waëmö mïmönë waadete ancæbiimpa.

³ Owæmpoïnäni në näwangä ömæpodäni inte quëwënänipa, ante tömënäni iñänite waa adinque pönö cæcæbiimpa. ⁴ Incæte owæmpoingä wëñænäni næængä iñinque nänömoidi næængä iñinque mänänäni wæætë tömengä beyæ cæquenénänipa. Edæ mänänäni tåno tömënäni tönö godongämæ quëwënäni iñänite waa adinque näemæ näni cæquenénö ante, Æbänö cæquïi, ante eñente cæcædänimpa. Mänömaï cædinque tömënäni mæmpoidi tönö mæmæidi tömënäni iñänite waadete näni cædï baï iñäni adobaï mæmpoidi tönö mæmæidi iñänite näemæ waadete cæcædänimpa. Edæ mänömaï cædäni adinque Wængonguï waa acæcäimpa. ⁵ Në nö ömæpocä iñongä inte adodanque quëwengä iñinque tömengä në owæmpoingä iñongä inte Wængonguï beyænque watapæ quëwengæimpa, ante pönengä ingampa. Itædë incæ woyowotæ incæ tömengä ñimpo cædämaï inte, Botö beyæ cæquïmi, ante Wængonguï ingante apænete quëwengampa. ⁶ Wæætë owæmpoingä tote quëwengæimpa, ante nämanque

pönente nē quëwënongä guiquenë tömengä mii
quëwengä incæte do wænte baï ingampa töö.

7 Tömänäni ïnänitedö ante wënæ wënæ änämäi
incædänimpa, ante wææ cædinque bitö mäninö
botö änö ante adodö ante ämi ëñencædänimpa.

8 Æcänö guiidänäni ïnänite pönö cædämäi ïnaa
ayæ tömengä näni wencabo ïnänite pönö cædämäi
ïnaa tömengä ïñömö Wængongui näno angaïnö
mönö pönénö ante do Baa änique wii ëñente
cæcamp. Ayæ nē pönämäi ingä wënæ wënæ
cæcä ïñongante mäningä ïñömö godömenque wënæ
wënæ cæcä ingampa töö.

9 Owæmpoinä do tetenta wadepo ganca
godömenque nē picænä ïnönä inte tömänä
nänögængä wodi ingante nē möninanque
quëwënä ingadäimpa, ante adinque bitö,
Wængongui qui, ante mönö godonte æninta
mäninä owæmpoinä nē ænguinä incædäimpa,
ante tömänä ëmöwo ante yewæmoncæbiimpa.

10 Edæ tömänä wëñänäni ïnänite waa cædä
pædäni ïnänitawo. Wadäni ïnänite tömänä, Botö
oncönë pö beedäni, ante waa apænedä ïnantawo.
Wængongui quiänäni ïñönänite tömänä nämä
pönämäi inte waa cædantawo. Në wæwënäni
ïnänite adinque tömänä tömänäni tönö godongämæ
cædantawo. Ayæ, Quiëmë waa cæcæimpa, ante
mäninonque ante pönéninque cæte quëwënanawo.
Mänömaï quëwënä adinque waodäni, Mäninä
nöinä waa cædä ïnönampa, ante do ëñänäni
ïnänitawo, ante adinque bitö wæætë tömänä
ëmöwo ante yewæmoncæbiimpa. Ayæ wadäni
mäninä baï ïñönänite bitö, Wængongui qui,
ante mönö godonte æninta mänimpodänique nē

ænguinäni incædänimpa, ante tömënäni ëmöwo ante yewæmoncæbiimpa.

11 Wæætë edæ owæmpoïnäni wii picænäni iñönäni bitö tömënäni ëmöwo ante yewæmönämai inte Baa ancæbiimpa. Ayæ toinente wæwëninque Codito ingante ñimpo cæte wadæ godinque wæætë, Wacä nänöogængä ingante möïnémopa, ante quëwënänipa. **12** Edæ tömënäni Codito ingante, Botö bitö beyænque cæcæboimpa, ante täno näni angaïnö ante ñimpo cædäni beyæ Wængongui apænte pangä wæcædänimpa. **13** Ayæ godömenque iñmaï cædänipa. Tömënäni cædämäi inte wæntæye badinque adobai wacönë wacönë acæte ante önonque godäni iñänipa töö. Ayæ wii önonque wæntæyedänique badinque tömënäni, Wadäni æbänö cædänii, ante gote adinque wadäni näni cædönö ante godö wæntæ godö wæntæ tededäni iñänipa. Edæ wii näni anguënënö ante do änewënänipa. **14** Mänömaï beyæ botö owæmpoïnäni wii picænäni iñänite iñmaï ämopa. Minitö wæætë möninque wëñænäni mäedäni. Ayæ oncönë mïni cæquenënö ante cæedäni. Wadäni edæ mönü ïmontedö ante wënæ wënæ näni tedewënö ante tededämäi incædänimpa, ante minitö mänömaï cæte waa quëwëedäni, ämopa. **15** Iñæmpa owæmpoïnäni pancadäniya do Itota Codito ingante ëmö cæte godinque Tatäna mïñæ tee empocæ godänitapa töö.

16 Onquiyængä né pönengä iñömö tömengä guiidënäni owæmpoïnäni næængä ïnique tömengä tömënäni beyæ cæcæcäimpa. Codito ingante godongämæ mïni pönencabo iñömïnite tömengä, Botö guiidënäni iñänite godömïni aencædänimpa,

ante änämaï incæcäimpa. Mänömaï cædinque Codito ingante mïni godongämæ pönencabo wæætë, Owæmpoïnäni näwangä ömæpodäni ïnänipa, ante adinque tömënäni ïnänite godömini æncædänimpa, ämopa.

¹⁷ Wængongui ingante godongämæ mïni pönencabo iñöminite në aadäni näni Picæncabo iñömö nö waa aadäni iñönänite mïnitö tömënäni ïnänite waa aquenemini imipä. Mäninäni Wængongui näno angainö ante në apænedäni inte ayæ në odömonte apænedäni iñönänite mïnitö godömenque nanguï waa acæmïnimpa. ¹⁸ Edæ Wængongui iimaïnö ante apænecä eñenique yewæmongadänimpa. “Wagada onguïñængä në cæcä inte tömentapo æ yacæimpa, ante ämi pïnä pïnä gäwate cægöñongä bitö tömengä önöne wææ wodönedämaï inte ee abi cæncæcäimpa,” ante yewæmongatimpa. Ayæ godömenque iimaï ante impa. “Në cæcä iñömö tömengä näno cædïnö beyæ ante në ænguënengä ingampa.” Mänömaï yewæmongadänimpa.

¹⁹ Godongämæ mïni pönencabo iñömini waocä adocanque iñömö bitö imite apænedinqe, Mäningä në aacä Picængä iñömö wëñæ wëñæ cæcantapa töö, ante änongante bitö eñenämaï incæbiimpa. Wæætë waoda mënaa në babæ wapiticæ änämaï ïna inte bitö imite apænedinqe, Tömengä në wëñæ wëñæ cæcantapa, ante adodö apæneda eñenique bitö në äna ïnate eñencæbiimpa. Ayæ waodäni mengää go adocanque adobaï adodö apænedäni eñenique bitö në änäni ïnänite eñencæbiimpa.

²⁰ Në wëñæ wëñæ cædönäni incæ ñimpo cædämaï

ïnänipa, ante adinque bitö wæætë godongämæ ongönäni ëñëñönäni mänïnäni ïnänite nanguï ancæbiimpa. Godongämæ ongönäni ëñëñönäni bitö mänömaï ämi ïninque tömënäni wæætë guñenique, Wënæ wënæ mönö cæquïnö ante cædämaï incæmöimpa, ante pönencædänimpa.

21 Mönö Wængonguï ayongä Itota Codito ayongä Wængonguï nänö apænte ænïnäni anquedoidi ayönäni botö iïmaï ämopa. Mänïnö botö änïnö ante ëñente cædinque bitö, Adoyömö poniï ïnänipa, ante tömänäni ïnänite adoyömö godö cæbi incæbiimpa. Wïi adocanque ingante, Botö në waa adïmi ïmipa, ante tömengä ingante wadö cædämaï incæbiimpa. **22** Æcämenque ingante, Mönö pönencabo beyæ bitö në cæbi baquïmi, ante pönëmi inte bitö tömengää quingæ gampo cædämaï ie. Edæ quingæ gampo cæbi në cæcä badinque edæ tömengä wënæ wënæ cæcä ïninque bitö adobaï tömengä töno wënæ wënæ cæbi baquïnëmi ïmipa. Bitö tömëmique godömenque wënæ wënæ näni cæpämö ante tömänö ante Baa ante waa cæte quëwëe.

23 Bitö cæinca cædente wæbitawo. Ayæ wantæ wantæ iñö wantæ wantæ iñö wënæ wënæ inte wæbitawo. ïninque wïi æpænque bee ämopa. Wæætë bïinömæ wædænque bete quëwencæbiimpa.

24 Wængonguï nänö apænte anguïönæ badämaï iñedë incæ waodäni pancadäniya wënæ wënæ näni cægaïnö do edonque poniï impa. Waodäni guiquenë wënæ wënæ näni cægaïnö wë wodonte i incæ mäniñedë edonque poniï baquïnö anguënë. **25** Ayæ adobaï waodäni waa näni cægaïnö do edonque poniï impa. Ayæ ñöwoyedë pancaa waa näni cægaïnö wïi edonque poniï i incæte wïi cöwë wë

wodonte ingæimpa. Wæætë edonque pönii aquïnö anguënë.

6

¹ Waodäni awënëidi näni në ö ænïnäni inte awënëidi beyænque cæte ïñä cæyænte baï në quëwënäni ïñömö tömënäni tömänäni awënëidi ïnänite waa ëñente cæcædänimpa. ïñæmpa tömënäni në pönënäni inte wii waa ëñente cædäni baï wadäni wæætë Wængonguï ëmöwo ante wënæ wënæ ante babæ anguënënänimpa. Adobaï mönö odömonte apænedinö ante, Wënæ wënæ impa, ante anguënënänimpa. ² Tömënäni awënëidi ïñömö në pönënäni ïnäni beyænque në cædäni ïñömö, Botö töniñacanque ïnongä inte botö awënë ïñömö önonganque ingä awædö, ante piñämäi incædänimpa. Wæætë edæ në cædäni ïñömö, Botö cæbo në ængä ïñömö në pönengä ïnongä inte Wængonguï nänö në waadecä ingampa, ante adinque tömënäni awënëidi ïnänite godömenque waa ëñente cæcædänimpa.

Näwä mäinc oo ante

Íninque Timoteo ëñëmii. Mänïnö ante tömënäni ïnänite odömonte apænedinque bitö adodö adodö ante ancaa ancæbiimpa, ämopa. ³ Pancadäniya wadö ante odömonte apænedinque mönö Awënë Itota Codito nö pönii nänö angaïnö ante Baa änänipa. Ayæ mönö odömonte apænedö ante tömënäni Wængonguï ayongä mönö waa cæte quëwenguënënö ante Baa änänipa. Íninque æcänö mänömaï Baa äna ïñömö ⁴ tömengä nämä incæ, Botö gomonga waa ëñëmopa, ante në pönënongä ingä

incæte tömää ëñënämaingä ingampa. Tömengä nämanque nänö pönëwënö ante wæætedö wæætë tededinque, Ædedö ï, ante wacä töönö guéadö guëa äinewente wæcampä. Tömengä mänömaï tedecä beyænque wadäni në gomonga ëñengä ingante godö pünte adänipa. Godongämäë wadodö wadö pünte tedewënänipa. Wacä ingä wacä ingä, Bitö wënæ wënæ cæbi ïmpa, ante änewënänipa. Nämä näni wënæ wënæ pönënonque ante, Wadäni wënæ wënæ cædänipa, ante pönëwënänipa. ⁵ Ayæ ocaidë pönente wentamö encadäni inte tömënäni Wængongui näwangä nänö angainö incæ ëñënämaï badänipa. Ìnique näni cabö incæ wacä ingä wacä ingä guéadö guëa apænête näni püncabö ìnänipa. Ayæ mäniänäni adobaï, Wængongui ayongä waa cæte quëwëmö beyænque nanguï ëate baquïmö, ante pönëwënänipa.

⁶ Ìñæmpa mäincoo quincoomë ëacä incæte, Mäinque ëabopa, ante piyænë cæte quëwënongä ìñömö tömengä Wængongui ayongä waa cæte quëwengä beyænque watapæ quëwënongä inte nö nanguï ëacä ingampa. ⁷ Edæ mönö ïi inguipoga ìñömö ömaamö pontamompa. Adobaï ömaamö inte tao goquïmö ìmompa. ⁸ Incæte mönö cængui töönö weocoo ëamö inte mäinque beyæ mönö watapæ quëwenguinque ìmompa. ⁹ Wadäni guiquenë, Mäincoo nanguï ëaïnëmönipa, ante quëwënäni inte tömënäni wënæ wënæ näni cæinëmämo badinque oda cæte goquïnänidö anguënë. Mänömaï cædinque tömënäni, Quïnö önonque impa, ante æïnente badänipa. Ayæ wënæ wënæ näni baquinque edæ æïnëwënäni inte quïëmë incæ tömënäni

æmæwo ömäe näni ëwenguïnonque gocædänimpa.
10 Waodäni näni godonte æinta waadete pönente näni wædö beyæ wadö wadö näni wénæ wénæ cæpämö pompa. Edæ pancadäniya, Mönö godonte ængæimpä, ante pönëninqe tömänäni näni wede pönenguënëö ñimpo cæte wadæ godinque nämä näni cædö beyænque nanguï wæwente badänitapa.

Mönö wede pönënö ante mönö tæi ëwocate cæcæimpä

11 Bitö guiquenë Wængonguinque ingante næ cædömi inte mäninö tömänö ante ñimpo cæte wodii gote baï quëwencæbiimpa, ämopa. Wæætë mönö nö cæquenëö ante cæte quëwencæbiimpa. Wængongui ayongä mönö waa cæte quëwengæimpä, ante cæcæbiimpa. Mönö wede pönämämo, ante godömenque pönente quëwencæbiimpa. Waodäni inänite godömenque waadete pönencæte ante cæcæbiimpa. Ayæ tæi piñænte entawëninque wæntæye badämaï inte ee cæcæbiimpa. Cöwë ædämö cæte quëwencæbiimpa. **12** Wængongui ingante mönö wede pönënö ante mönö cæquenëö ante bitö tæi ëwocate cæcæbiimpa. Mönö wænämäi quëwenguïnö goquimö, ante pönente ñimpo cædämäi incæbiimpa. Edæ waodäni tæiyænäni ëñëñönäni, bitö, Wængongui ingante wede pönente babopa, ante äñömi Wængongui edæ, Mäninö quëwenguïnö gocæbiimpa, ante bitö ïmite apænte aa pecantapa. **13** Wængongui pönö cæcæ beyænque quingämenque incæ tömänäni quëwënäni inänipa. Itota Codito iñömö Pontio Pidato ingante apænedinque, Quïnö nö impa,

ante edonque pöni apænegaingä ingampa. Edæ Wængongui töönö Itota Codito mänömaïnö ingaïna iñöna botö tömëna ayöna bitö ïmite, ïimaï cæe, ämopa. ¹⁴ Mönö Awënë Itota Codito nänö ocæ ëmænte ponguinganca bitö mäninö botö wææ änö tömänö ante waa ëñente cæcæbiimpa, ämopa. Bitö ëñente cædö adinque wadäni ædö cæte, Wënæ wënæ impa, ante anguinänii, ante pönente cöwë waa pöni cæcæbiimpa. Mänömaï ante ämopa.

¹⁵ Wængongui nänö aïnenguïönæ bayonte Itota ocæ ëmænte poncæcäimpa. Mönö Awënë Wængongui iñömö tömengä adocanque Wængonguinque ingaingä inte në waa pöni ïnongä ingampa. Tömänäni awënë odehyeidi iñönänite tömengä Tæiyæ Awënë Odehye ïnongä ingampa. Ayæ tömengä iñömö awënëidi tömänäni Awënë ïnongä ingampa. ¹⁶ Tömengä adocanque në wantæpiyæ wænämaï ïnongä inte në Quëwengä ingaingä ingampa. Tömengä tömää ñäö iñömö quëwénongä iñongante waodäni ædö cæte tömengä weca goquïnänii. Tömengä mönö waocabo mönö në adämaï ingaingä ingampa. Edæ tömengä ingante mönö ædö cæte aquïi. Tömenganque ingante waodäni tömänäni waa aquïnänidö anguënë. Tömenganque cöwë në tæi piñænongä inte quingämenque quëwénäni iñönänite tömengä tömänäni Awënë inguïngänö anguënë. Mänömaï babaimpa, ante, Amëë, ämopa.

¹⁷ Inguipogaque mäinc oo nanguï eadäni iñänite bitö ïmaï ancæbiimpa. Nanguï eamöni inte mönitö godömenque waa pöni imönipa, ante pönänämaï iedäni. Iñæmpa mäinc oo eadinc oo

iñömö quingæ dæ ä apa quëwënänii. Ìnique mïni mäincooque ante wii mäincooque ante pönëedäni. Wæætë, Wængonguinque beyænque watapæ quëwengæimpa, ante pönëedäni, ancæbiimpa, ämopa. Edæ, Mönö qui quïnö dæ ä, ante wæmö adinque tömengä mönö ïmonte, Mini watapæ quëwenguinque, ante tömää në pönongä ænguimö ïmompa. ¹⁸ Mänänäni në nanguï éadäni ìnänite bitö, Minitö quïnö waa cæquïi, ante mänänönque cæcæmïnimpa, ancæbiimpa. Waa mïni cæquïnö ante minitö nanguï cæte quëwencæmïnimpa. Ayæ do Ao ante minitö mäincoo mïni éadincoo pancacooga pædæ godömöni æncædänie, ancæbiimpa, ämopa. ¹⁹ Mänänö baï në cædönänique, Mönö nämä beyæ éaquinc oo, ante öönædë iñömö do cö cæte baï cædänipa. Mänömai cædinque tömënäni, Nô poni mönö quëwenguinque impa, ante iincayæ ate æncædänipa.

Timoteo ingante, Pabodo iñque wææ angampa

²⁰ Timoteo èñëmi. Wængongui, Wææ aacæbiimpa, ante bitö ïmite quïnö pönongä bitö ö ænïnö ante wææ ae. Tæiyæ waëmö ëwocadämaï inte wadäni önonquedö ante näni änönö ante èñënämaï ie. Adobaï wadäni, Mönitö èñente ate nanguï encäimöni ïmönipa, ante në babæ änäni iñönänite bitö wadodö wadö näni anewënö ante èñënämaï ie. ²¹ Tömënäni näni anewënö ante pönëninqué waodäni pancadäniya Wængongui ingante näni pönënïnö ante do ñimpo cædinque wadæ godinäni iñänipa.

Wængongui   bitö   ïmite   waadete   pönö
cæcæcäimpa,   ante   botö   mäninqué   ante

1 Timoteo 6:21

xxvi

1 Timoteo 6:21

yewæmömopa.

**Wængongui nänö Apænegaïnö
New Testament in Waorani (EC:auc:Waorani)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Waorani

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Waorani [auc], Ecuador

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Waorani

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

9bedab5a-39ff-5163-a35b-8056cbbe8690